ĢENERĀLADVOKĀTA PAOLO MENGOCI [PAOLO MENGOZZI]
SECINĀJUMI,
sniegti 2014. gada 17. jūlijā [1]

Lieta C-393/13 P

Eiropas Savienības Padome
pret

Alumina d.o.o.

Apelācija — Dempings — Īstenošanas regula (ES) Nr. 464/2011 — Bosnijas un Hercegovinas izcelsmes ceolīta A pulvera imports — Regula (EK) Nr. 1225/2009 — 2. pants — Normālā vērtība — Parastās tirdzniecības operācijas

1. Eiropas Savienības Padome apelācijas sūdzībā, ko tā iesniegusi Tiesā, lūdz atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas spriedumu lietā *Alumina*/Padome [2] (turpmāk tekstā – "pārsūdzētais spriedums"), ar kuru Vispārējā tiesa atcēla Padomes 2011. gada 11. maija Īstenošanas regulu (ES) Nr. 464/2011, ar ko nosaka galīgo antidempinga maksājumu un galīgi iekasē noteikto pagaidu maksājumu Bosnijas un Hercegovinas izcelsmes ceolīta A pulvera importam [3] (turpmāk tekstā – "apstrīdētā regula"), ciktāl tā attiecas uz *Alumina d.o.o*. (turpmāk tekstā – "*Alumina*"), kas ir prasītāja pirmajā instancē.

2. Padomes apelācijas sūdzība attiecas uz to, kā Vispārējā tiesa ir interpretējusi jēdzienu "pārdošana parastā tirdzniecības operācijā", kas paredzēts Padomes 2009. gada 30. novembra Regulā (EK) Nr. 1225/2009 par aizsardzību pret importu par dempinga cenām no valstīm, kas nav Eiropas Kopienas dalībvalstis [4] (turpmāk tekstā – "pamatregula").

3. Jautājums attiecībā uz tiesību piemērošanu, kas uzdots šajā apelācijas sūdzībā, būtībā ir par to, vai pārdošana, kuras cenā ir iekļauta riska prēmija gadījumiem, kad attiecīgo preču pircējs viņa finansiālā stāvokļa dēļ maksā novēloti vai nemaksā, ir uzskatāma par pārdošanu parastās tirdzniecības operācijās, lai to ņemtu vērā, aprēķinot normālo vērtību, kas jāsalīdzina ar eksporta cenu, lai noteiktu dempinga esamību? Padome uzskata, ka Vispārējā tiesa, pārsūdzētajā spriedumā sniedzot uz šo jautājumu noliedzošu atbildi, ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā attiecībā uz jēdziena "parastas tirdzniecības operācijas" interpretāciju. Tāpēc tā lūdz Tiesu atcelt šo spriedumu.

I – **Atbilstošās tiesību normas**

4. Pamatregulas 2. panta 1.–4. un 6. punktā ir noteikts:

"1. Normālo vērtību parasti nosaka, pamatojoties uz cenām, kādas eksportētājvalstī ir maksājuši vai maksās neatkarīgie klienti.

1 — Oriģinālvaloda – franču.
2 — T-304/11, EU:T:2013:224.
3 — OV L 125, 1. lpp.
4 — OV L 343, 51. lpp.

Taču gadījumos, kad eksportētājs eksportētājvalstī neražo vai nepārdod līdzīgu preci, normālo vērtību var noteikt, pamatojoties uz citu pārdevēju vai ražotāju cenām.

Cenas, ko izmanto puses, kuras izrādās saistītas vai ir savstarpēji vienojušās par kompensāciju mehānismu, nedrīkst uzskatīt par parastajās tirdzniecības operācijās izmantojamām cenām un nedrīkst izmantot, lai noteiktu normālo vērtību, ja vien nav noteikts, ka šādas attiecības cenu neietekmē.

[..]

2. Lai noteiktu normālo vērtību, parasti izmanto pašmāju patēriņam paredzētas līdzīgas preces pārdošanas apjomu, ja tas veido 5 % vai vairāk no attiecīgās preces pārdošanas apjoma Kopienā. Taču var izmantot arī mazākus pārdošanas apjomus, ja, piemēram, noteiktās cenas uzskata par raksturīgām attiecīgajam tirgum.

3. Ja parastajās tirdzniecības operācijās nav novērojamas identiskās preces noiets vai tas ir nepietiekams, vai arī konkrētā tirgus situācija neļauj veikt pienācīgu salīdzināšanu, identiskās preces normālo vērtību aprēķina, pamatojoties uz ražošanas izmaksām preces izcelsmes valstī, kurām pieskaitītas pārdošanas, vispārējās un administratīvās izmaksas saprātīgā apmērā, kā arī peļņa, vai arī pamatojoties uz parastajās tirdzniecības operācijās izmantotajām eksporta cenām, eksportējot preci uz atbilstīgu trešo valsti, ar noteikumu, ka šīs cenas ir reprezentatīvas cenas.

[..]

4. Līdzīgas preces pārdošanu eksportētājvalsts pašmāju tirgū vai eksportētās preces pārdošanu trešā valstī par cenām, kas ir zemākas par vienas vienības ražošanas izmaksām (nemainīgajām un mainīgajām), kurām pieskaitītas pārdošanas, vispārējās un administratīvās izmaksas, cenas dēļ var neuzskatīt par parastām tirdzniecības operācijām un var neņemt vērā, nosakot normālo vērtību, tikai tādos gadījumos, ja ir konstatēts, ka šāda pārdošana notiek ievērojamos apjomos ilgākā laikposmā, turklāt par cenām, kas neļauj segt izmaksas saprātīgā laikposmā.

[..]

6. Pārdošanas, vispārējo un administratīvo izmaksu, kā arī peļņas summas balstās uz faktiskajiem datiem par līdzīgas preces ražošanu un pārdošanu parastās tirdzniecības operācijās, ko veic izmeklēšanai pakļautais eksportētājs vai ražotājs. Ja, pamatojoties uz šo, šādas summas nav iespējams noteikt, tās var noteikt, pamatojoties uz:

a) vidējām, svērtajām, faktiskajām summām, kas ir konstatētas citiem izmeklēšanai pakļautajiem eksportētājiem vai ražotājiem, kas nodarbojas ar līdzīgas preces ražošanu un pārdošanu izcelsmes valsts iekšējā tirgū;

b) faktiskajām summām, ko piemēro tās pašas vispārīgās preču kategorijas ražošanai un pārdošanai parastajās tirdzniecības operācijās, kuras veic attiecīgais eksportētājs vai ražotājs izcelsmes valsts iekšējā tirgū;

c) jebkurām citām saprātīgām metodēm, ar noteikumu, ka šādi noteiktā peļņas summa nepārsniedz peļņu, ko parasti gūst citi eksportētāji vai ražotāji, pārdodot tajā pašā vispārīgajā kategorijā ietilpstošās preces izcelsmes valsts iekšējā tirgū.”

II – **Tiesvedības priekšvēsture**

5. Saistībā ar sūdzību, kas iesniegta 2010. gada 4. janvārī, Eiropas Komisija 2010. gada 17. februārī publicēja Paziņojumu par antidempinga procedūras sākšanu attiecībā uz Bosnijas un Hercegovinas izcelsmes ceolīta A pulvera importu[5], – minētais pulveris ir produkts, ko izmanto kā ūdens mīkstināšanas līdzekli sauso mazgāšanas līdzekļu un ūdens mīkstinātāju ražošanā.

6. Komisija 2010. gada 15. novembrī pieņēma Regulu (ES) Nr. 1036/2010[6], ar ko nosaka antidempinga pagaidu maksājumu Bosnijas un Hercegovinas izcelsmes ceolīta A pulvera importam (turpmāk tekstā – "pagaidu regula"), ar kuru tā noteica antidempinga pagaidu maksājumu 28,1 % apmērā Bosnijas un Hercegovinas izcelsmes ceolīta A pulvera importam.

7. No šīs regulas izriet, pirmkārt, ka izmeklēšanas laikposms ilga no 2009. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim un, otrkārt, ka grupa *Birac*, kurai pieder *Alumina*, šajā laikposmā bija vienīgais attiecīgā produkta ražotājs eksportētājs Bosnijā un Hercegovinā[7].

8. No pagaidu regulas izriet arī, ka saistībā ar normālās vērtības aprēķināšanu Komisija izmantoja metodes, kas aprakstītas pamatregulas 2. panta 3. punktā, jo *Alumina* veiktā pārdošana iekšzemes tirgū nebija reprezentatīva tās pašas regulas 2. panta 2. punkta nozīmē. Lai atbilstīgi šīm metodēm noteiktu normālo vērtību, Komisija izmantoja vidējo svērto peļņu, ko *Birac* grupa, kurai pieder *Alumina*, guvusi no līdzīga ražojuma pārdošanas iekšzemes tirgū izmeklēšanas laikposmā, izmantojot parasto tirdzniecības apriti[8].

9. Ar 2010. gada 1. decembra un 2011. gada 19. marta vēstulēm *Alumina* it īpaši norāda, ka Komisija, nosakot normālo vērtību, ir pārkāpusi pamatregulas 2. panta 3. un 6. punktu, jo Komisija šim nolūkam ir izmantojusi peļņu, kas gūta no tādas pārdošanas vienīgajam grupas *Birac* iekšzemes klientam, kura ietekmē pieaugošais nesamaksāšanas vai novēlotas samaksas risks, un tādējādi tajā iekļauts cenas palielinājums par 25 %, kas ir riska prēmija. Tādējādi *Alumina* uzskata, ka šīs operācijas nav parastas tirdzniecības operācijas pamatregulas nozīmē un tādējādi nevar tikt ņemtas vērā, nosakot normālo vērtību.

10. Ar apstrīdēto regulu Padome ieviesa Bosnijas un Hercegovinas izcelsmes ceolīta A pulverim galīgo antidempinga maksājumu 28,1 % apmērā, ko piemēro neto cenai līdz Eiropas Savienības robežai pirms muitas nodokļa samaksas.

11. No šīs regulas izriet, ka Padome ir noraidījusi *Alumina* izvirzīto argumentu, atbilstīgi kuram pārdošanas parastās tirdzniecības operācijās iekšzemes tirgū nebūtu uzskatāmas par tādām, kas veiktas parastajās tirdzniecības operācijās, apgalvojot, ka "izmeklēšanā [tika] konstatē[ts], ka dati un pierādījumi, kurus iesniedza *Birac* [grupa], ir uzticams pamats normālās vērtības noteikšanai"[9].

III – **Pārsūdzētais spriedums**

12. Ar prasību, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegta 2011. gada 16. jūnijā, *Alumina* prasīja atcelt apstrīdēto regulu; šīs prasības pamatojumam tā izvirzīja divus pamatus attiecīgi par pamatregulas 2. panta 3. un 6. punkta pārkāpumu un par pamatregulas 2. panta 6. punkta pārkāpumu.

5 — OV C 40, 5. lpp.

6 — OV L 298, 27. lpp.

7 — Skat. pagaidu regulas preambulas 3., 10. un 11. apsvērumu.

8 — Skat. pagaidu regulas preambulas 21.–26. apsvērumu.

9 — Skat. apstrīdētās regulas preambulas 20. apsvērumu.

13. Vispārējā tiesa pārsūdzētajā spriedumā pauda viedokli, ka vispirms ir jāizskata otrais pamats par nepareizu jēdziena "pārdošana parastajās tirdzniecības operācijās" piemērošanu. Vispirms Vispārējā tiesa pēc būtības noraidīja šā pamata pirmo daļu, kurā *Alumina* apgalvoja, ka nereprezentatīva pārdošana pamatregulas 2. panta 2. punkta nozīmē nebūtu uzskatāma par tādu, kas veikta parastās tirdzniecības operācijās. Pēc tam Vispārējā tiesa izskatīja otrā pamata otro daļu. Šajā daļā *Alumina* apgalvoja, ka Padome ir pieļāvusi kļūdu, šo attiecīgā produkta pārdošanu tikai vienam iekšzemes klientam traktējot kā pārdošanu parastās tirdzniecības operācijās, lai gan pārdošanas cena tika palielināta par novēlotas samaksas vai nesamaksāšanas riska prēmiju 25 % apmērā.

14. Šajā sakarā Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 26.–30. punktā vispirms atgādināja, ka atbilstīgi pamatregulas 2. panta 3. un 6. punktam normālās vērtības noteikšanas mērķis ir noteikt normālo vērtību, kas būtu iespējami tuva produkta pārdošanas cenai, kāda tā būtu, ja attiecīgais produkts būtu pārdots tā izcelsmes valstī vai eksportējot parastās tirdzniecības operācijās. Vispārējā tiesa atgādināja judikatūru, atbilstīgi kurai parasto tirdzniecības operāciju jēdziena, kas, pēc Vispārējās tiesas domām, darbojas objektīvi, mērķis ir no normālās vērtības noteikšanas izslēgt situācijas, kurās pārdošana iekšzemes tirgū netiek noslēgta parastos apstākļos. Vispārējā tiesa uzskata, ka uz šo jēdzienu var atsaukties gan noteiktas iestādes, gan uzņēmēji, ja pastāv apstākļi, kas ietekmē attiecīgo operāciju normālo raksturu.

15. Saistībā īpaši ar konkrēto riska prēmiju Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 36.–41. punktā norādīja, ka šāda prēmija nav ne daļa no pārdotā produkta cenas, ne arī saistīta ar šā produkta īpašībām, bet, gluži otrādi, tā ir atlīdzība par risku, ko piegādātājs uzņemas, pārdodot ražojumus kādam konkrētam klientam, un tās esamība un apmērs ir atkarīgi no šā klienta identitātes. Tālab, pēc Vispārējās tiesas domām, šādas riska prēmijas ņemšanas vērā, nosakot normālo vērtību, rezultāts ir tāds, ka aprēķinos tiek iekļauts faktors, kurš nav paredzēts tās cenas noteikšanai, ar kādu ražojums tiktu pārdots tā izcelsmes valstī, bet attiecas vienīgi uz konkrētā pircēja iekšzemē finanšu kapacitāti. Vispārējā tiesa uzskata, ka šādas riska prēmijas ņemšana vērā mākslīgi palielina normālās vērtības aprēķina rezultātu, ietekmējot šā aprēķina derīgumu, kā arī tādējādi dempinga esamības novērtējuma derīgumu.

16. Ņemot par pamatu šos apsvērumus, Vispārējā tiesa apmierināja prasību un atcēla apstrīdēto regulu, ciktāl tā attiecas uz *Alumina*.

IV – **Tiesvedība Tiesā un lietas dalībnieku prasījumi**

17. Ar prasības pieteikumu, kas Tiesas kancelejā iesniegts 2013. gada 11. jūlijā, Padome iesniedza apelācijas sūdzību par pārsūdzēto spriedumu.

18. Savā apelācijas sūdzībā Padome lūdz Tiesu:

— atcelt pārsūdzēto spriedumu,

— prasību noraidīt,

— piespriest *Alumina* atlīdzināt ar apelāciju un tiesvedību Vispārējā tiesā saistītos izdevumus.

19. *Alumina* lūdz Tiesu:

— noraidīt Padomes apelācijas sūdzību,

— pakārtoti, lemt par prasību pirmajā instancē un atcelt apstrīdēto regulu,

— piespriest Padomei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

V – **Juridiskais vērtējums**

20. Savas apelācijas sūdzības pamatojumam, kas attiecas tikai uz pārsūdzētā sprieduma 36.–41. punktu, Padome izvirza vienu vienīgu pamatu par kļūdainu "pārdošanas parastās tirdzniecības operācijās" jēdziena interpretāciju. Padome, pirmkārt, apgalvo, ka Vispārējā tiesa šā jēdziena interpretācijā ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, ciktāl tā ir uzskatījusi, ka pārdošana nav notikusi parastās tirdzniecības operācijās un tāpēc tā nav jāņem vērā, aprēķinot normālo vērtību, ja tās cenā iekļauta tāda riska prēmija kā šajā konkrētajā gadījumā, kura domāta pircēja novēlotas samaksas vai nesamaksāšanas riska segšanai. Otrkārt, Padome apgalvo, ka, šādi interpretējot, Vispārējā tiesa ir pārkāpusi tiesiskās noteiktības principu. Treškārt, Padome norāda, ka Vispārējā tiesa nav ievērojusi pienākumu norādīt pamatojumu.

21. Pirms pēc būtības tiek izvērtēti Padomes vienīgajā pamatā izvirzītie argumenti, jāizvērtē *Alumina* attiecībā uz apelācijas sūdzību izvirzītā iebilde par nepieņemamību.

A – *Par apelācijas sūdzības pieņemamību*

22. *Alumina* apgalvo, ka vienīgais Padomes izvirzītais pamats tās apelācijas sūdzības pamatojumam attiecas uz jautājumu par faktiem, nevis uz tiesību normas pārkāpumu. Minētais vienīgais pamats Tiesai nebūtu jāpieņem, tādējādi apelācijas sūdzība būtu jānoraida kā nepieņemama kopumā. Padome Tiesā iesniegtajos materiālos kā uz faktiem attiecināmu jautājumu kvalificēja jautājumu par to, vai pārdošana iekšzemē, ko veikusi *Alumina* savam vienīgajam iekšzemes klientam, notikusi parastās tirdzniecības operācijās. Padome apstrīd iebildi par nepieņemamību un uzskata, ka tās apelācijas sūdzība ir pieņemama.

23. Šajā sakarā ir jāatgādina, ka no LESD 256. panta un Eiropas Savienības Tiesas statūtu 58. panta pirmās daļas izriet, ka Vispārējā tiesa ir vienīgā instance, kuras kompetencē ir, pirmkārt, konstatēt faktus un, otrkārt, veikt šo faktu vērtējumu. Tikai tad, ja no Vispārējai tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi neprecizitāti faktu konstatējumā vai sagrozījusi pierādījumus, ar kuriem tiek pamatoti šie fakti, šis konstatējums un minēto pierādījumu vērtējums veido tiesību jautājumus, kas ir pakļauti Tiesas pārbaudei apelācijā. Toties Tiesa atbilstoši LESD 256. pantam var pārbaudīt šo faktu juridisko kvalifikāciju un Vispārējās tiesas paredzētās tiesiskās sekas [10].

24. Taču, lai arī jautājums par konkrētu noteikšanu, vai attiecīgā pārdošana notikusi parastās tirdzniecības operācijās, patiešām ir faktu jautājums, ko Tiesa nekontrolē, tomēr ir jākonstatē, ka savā vienīgajā pamatā Padome pārmet Vispārējai tiesai, ka tā "pārdošanas parastās tirdzniecības operācijās", kāda paredzēta pamatregulas 2. pantā, jēdziena interpretācijā ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, jo tā ir uzskatījusi, ka šādas parastas tirdzniecības operācijas var notikt, pat ja pārdošanas cenā ir iekļauta riska prēmija, kas paredzēta nesamaksāšanas vai novēlotas samaksas riska segšanai.

25. Vienīgais Padomes izvirzītais pamats tādējādi attiecas nevis uz Vispārējās tiesas veikto faktu konstatāciju vai pierādījumu novērtēšanu, bet uz juridiska termina interpretāciju un juridiskajām sekām, kas izriet no tā piemērošanā konstatētajiem faktiem.

26. No tā, pēc manām domām, izriet, ka vienīgais Padomes izvirzītais pamats jāuzskata par pieņemamu.

10 — Skat. spriedumu Padome/*Zhejiang Xinan Chemical Industrial Group*, C-337/09 P, EU:C:2012:471, 55. punkts un tajā minētā judikatūra.

B – *Par lietas būtību*

1) Lietas dalībnieku argumenti

27. Padome uzsver, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, pamatojoties uz principu, ka pārdošana nav notikusi parastās tirdzniecības operācijās, ja cenā iekļauts elements, konkrētajā gadījumā – riska prēmija par nesamaksāšanu, kas nav saistīts ar ražojuma vērtību. Šāda jēdziena "pārdošana parastās tirdzniecības operācijās" interpretācija neesot pamatota ne ar pamatregulu, ne Nolīgumu par 1994. gada Vispārējā nolīguma par tarifiem un tirdzniecību VI panta īstenošanu [11] (turpmāk tekstā – "Antidempinga līgums"). Arī Tiesas judikatūrā nav pamatojuma šādai interpretācijai.

28. Kritērijs "cena, kas atspoguļo preces vērtību", ko izvēlējusies Vispārējā tiesa, pēc Padomes ieskatiem, arī esot nepiemērojams, lai noteiktu, vai pārdošana notikusi parastās tirdzniecības operācijās. Patiešām, šāda kritērija izmantošana liktu iestādēm sistemātiski "uzminēt" paziņoto cenu samaksas pamatojumu (un piemērošanu) un noteikt ražojuma preces faktisko vērtību. Šāda prakse būtu ne vien neīstenojama un pretēja tiesiskās noteiktības principam, bet tai nebūtu nekāda sakara ar parastu tirdzniecības operāciju jēdzienu, saskaņā ar kuru būtu jāpārbauda, vai attiecīgā pārdošana notiek tādos apstākļos un saskaņā ar praksi, kas saprātīgā laikposmā var tikt uzskatīta par normālu attiecībā uz attiecīgo pārdošanu iekšzemē.

29. Vispārējās tiesas sniegtajā interpretācijā turklāt esot iekļauts nopietns ļaunprātīgas izmantošanas risks. Lai pārdošana iekšzemē par paaugstinātām cenām netiktu ņemta vērā, aprēķinot dempingu, eksportētājiem pārdošanas iekšzemes līgumos būtu tikai jāiekļauj klauzula, kurā paredzēts, ka cenā iekļauta prēmija par jebkādu mākslīgu elementu, kas uzskatīts par tādu, kuram nav nekāda sakara ar preces cenu, un pēc tam jānorāda, ka šī pārdošana nav notikusi parastās tirdzniecības operācijās un tāpēc jāizslēdz no normālās vērtības aprēķina.

30. Turklāt atsaucei uz pamatregulas 2. panta 10. punkta k) apakšpunktu, uz kuru Vispārējā tiesa atsaukusies pārsūdzētā sprieduma 38. punktā, nebūtu jēgas, ciktāl korekcijas, kas tajā paredzētas, būtu domātas, lai likvidētu dažas normālās vērtības un eksporta cenas atšķirības, un tās varētu piemērot tikai pēc tam, kad šī vērtība noteikta, nevis tās noteikšanai.

31. Visbeidzot, Padome apgalvo, ka Vispārējā tiesa nav pietiekami pamatojusi savus secinājumus un tādējādi ir pārkāpusi pienākumu norādīt pamatojumu.

32. *Alumina* turpretī apgalvo, ka Vispārējā tiesa nav pieļāvusi nekādu kļūdu, interpretējot pārdošanu parastās tirdzniecības operācijās, bet ir pamatoti piemērojusi Tiesas judikatūrā izvirzītos kritērijus. Vispārējā tiesa esot pamatoti nospriedusi, ka pārdošana iekšzemes tirgū, kas noslēgta, iekļaujot riska prēmiju, nevar tikt uzskatīta par tādu, kas veikta parastās tirdzniecības operācijās, ciktāl tās nav ne parastas pircēju izturēšanās, ne arī parastas cenu veidošanas rezultāts.

33. Arguments par ļaunprātīgas izmantošanas risku esot maldinošs. Komisija pati esot atzinusi, ka uz *Alumina* veikto pārdošanu tās vienīgajam iekšzemes klientam tikusi piemērota riska prēmija 25 % apmērā, kas, nepārprotami, bija paredzēta nemaksāšanas riska segšanai, tā ka Padome nevarot apgalvot, ka šī prēmija būtu bijusi mākslīga. Turklāt ļaunprātīgas izmantošanas riska neesot, ciktāl Vispārējā tiesa esot skaidri noteikusi pārdošanas parastās tirdzniecības operācijās jēdziena interpretācijas robežas, attiecinot to tikai uz tādu riska prēmiju kā konkrētajā gadījumā.

11 — OV L 336, 103. lpp. Līgums, kas norādīts Līguma par Pasaules Tirdzniecības organizācijas (PTO) izveidošanu, kas 1994. gada 15. aprīlī parakstīts Marakešā un apstiprināts ar Padomes 1994. gada 22. decembra Lēmumu 94/800/EK par daudzpusējo sarunu Urugvajas kārtā (no 1986. gada līdz 1994. gadam) panākto nolīgumu slēgšanu Eiropas Kopienas vārdā jautājumos, kas ir tās kompetencē (OV L 336, 1. lpp.), 1A pielikumā.

34. Visbeidzot, *Alumina* apgalvo, pirmkārt, ka Vispārējās tiesas veiktā pārdošanas parastās tirdzniecības operācijās jēdziena interpretācija atbilst judikatūrai un tātad ar to netiek pārkāpts tiesiskās noteiktības princips, un, otrkārt, ka Vispārējā tiesa ir pietiekami pamatojusi savus secinājumus.

2) Vērtējums

35. Padomes apelācijas sūdzība būtībā attiecas uz Vispārējās tiesas pārsūdzētajā spriedumā piemēroto pārdošanas "parastās tirdzniecības operācijās" (*ordinary course of trade*) jēdziena interpretāciju, kurā, pēc Padomes domām, esot pieļauta kļūda tiesību piemērošanā.

36. Šajā sakarā vispirms jāatgādina, ka atbilstīgi pamatregulas 1. panta 2. punktam, lai noteiktu, vai prece ir dempinga prece, tās eksporta cena ir jāsalīdzina ar līdzīgas preces cenu eksportētājvalstī parastās tirdzniecības operācijās.

37. Parastas tirdzniecības operācijas jēdziens ir dempingam raksturīgs jēdziens. Precīzāk, tas ir svarīgs līdzīgas preces normālās vērtības noteikšanā, kas jāsalīdzina ar eksporta cenu, lai noteiktu dempinga esamību. Parastas tirdzniecības operācijas jēdziens faktiski atrodams visā pamatregulas 2. panta A iedaļā, kurā ir minēti normālās vērtības noteikšanas noteikumi [12]. Pārdošana, kas nenotiek parastās tirdzniecības operācijās, ir jāizslēdz no normālās vērtības aprēķināšanas [13].

38. Lai gan parastas tirdzniecības operācijas jēdziens ir ļoti svarīgs jēdziens dempinga esamības noteikšanā, ne Antidempinga līgumā, ne pamatregulā nav parastas tirdzniecības operācijas definīcijas. Pamatregulā tomēr ir sniegti daži norādījumi šajā sakarā, ciktāl tajā skaidri ir norādīti divi pārdošanas veidi, kas konkrētos apstākļos var nebūt parastas tirdzniecības operācijas un kuru cena var tikt izslēgta no normālās vērtības aprēķina.

39. Pirmkārt, runa ir par pārdošanu, kas notikusi starp asociētiem partneriem vai tādiem, kas noslēguši savstarpēju vienošanos par kompensācijām. Atbilstīgi pamatregulas 2. panta 1. punkta trešajam teikumam šīs pārdošanas cenas var tikt uzskatītas par parastajās tirdzniecības operācijās izmantojamām cenām tikai tad, ja ir noteikts, ka pušu attiecības cenu neietekmē [14]. No tā izriet, ka šīs pārdošanas cenas normālās vērtības noteikšanai var tikt izskatītas, tikai ja ir pierādīts, ka pārdevēja un pircēja asociatīvās vai līgumattiecības nav ietekmējušas tās noteikšanu.

40. Otrkārt, runa ir par operācijām, kurās prece ir pārdota par cenu, kas ir zemāka par ražošanas izmaksām. Atbilstīgi pamatregulas 2. panta 4. punktam [15] šī pārdošana nevar tikt uzskatīta par veiktu parastās tirdzniecības operācijās, ja ir konstatēts, ka šāda pārdošana notiek ievērojamos apjomos ilgākā laikposmā, turklāt par cenām, kas neļauj segt izmaksas saprātīgā laikposmā.

12 — It īpaši šis jēdziens sastopams gan pamatregulas 2. panta 1. punkta pirmajā daļā, kurā noteikts, ka normālo vērtību parasti nosaka, pamatojoties uz cenām, kādas eksportētājvalstī ir maksājuši vai maksās neatkarīgie klienti *parastās tirdzniecības operācijās*, gan arī tās pašas regulas 2. panta 3. un 6. punktā, kuros paredzēta normālās vērtības noteikšana, kura jāpamato ar faktiskajiem datiem par līdzīgas preces ražošanu un pārdošanu *parastās tirdzniecības operācijās*, kuras veic attiecīgais eksportētājs vai ražotājs, kas pakļauti izmeklēšanai.

13 — Skat. šajā ziņā 139. punktu PTO Apelācijas struktūras 2001. gada 24. jūlija ziņojumā lietā DS 184 "*États Unis – Mesures antidumping appliquées à certains produits en acier laminés à chaud en provenance du Japon*" [ASV – antidempinga pasākumi, kas piemēroti dažiem no Japānas izcelsmes augstā temperatūrā laminēta tērauda produktiem].

14 — Attiecībā uz cenām, ko piemēro divas puses, kuras noslēgušas nolīgumus par kompensācijām, skat. spriedumu *Petrotub* un *Republica*, C-76/00 P, EU:C:2003:4, it īpaši 85. punkts.

15 — Šis noteikums atbilst Antidempinga līguma 2.2.1. pantā minētajam noteikumam.

41. Šie divi pārdošanas veidi, protams, nav vienīgie gadījumi, kad pārdošana nevar notikt parastās tirdzniecības operācijās. Praksē iestādes tiešām dažādās citās situācijās ir uzskatījušas, ka pārdošana nav notikusi parastās tirdzniecības operācijās [16].

42. Tiesai jau ir bijusi iespēja izskatīt jautājumu par parastas tirdzniecības operācijas jēdzienu. Spriedumos lietā *Goldstar*/Padome [17] un lietā *Ajinomoto* un *NutraSweet*/Padome un Komisija [18] tā norādīja, ka parastas tirdzniecības operācijas jēdziens attiecas uz pārdošanu, kas aplūkota pati par sevi, un ka tās mērķis ir no normālās vērtības noteikšanas izslēgt situācijas, kurās pārdošana iekšzemes tirgū nav noslēgta parastos tirdzniecības apstākļos, it īpaši, ja prece tiek pārdota par cenu, kas ir zemāka par ražošanas izmaksām, vai ja darījumi notiek starp asociētiem partneriem vai partneriem, kas noslēguši vienošanos par kompensāciju.

43. Šīs judikatūras – kā citstarp izriet no abām iepriekš minētajām situācijām, kas jau ir norādītas pamatregulā, – pamatā ir parastas tirdzniecības operācijas jēdzienam raksturīgais mērķis nodrošināt, lai normālā vērtība, cik vien iespējams, atbilstu līdzīgas preces parastai cenai eksportētāja iekšzemes tirgū. Tādējādi, ja pārdošana noslēgta saskaņā ar noteikumiem un nosacījumiem, kas neatbilst līdzīgas preces pārdošanas komerciālajai praksei minētajā tirgū, laikā, kas ir svarīgs dempinga noteikšanai, šī pārdošana nav atbilstošs pamats līdzīgas preces normālās vērtības noteikšanai minētajā tirgū un tādēļ nav izmantojama [19].

44. No šo apsvērumu kopuma izriet, ka izvērtējums ar mērķi noteikt, vai pārdošana ir vai nav notikusi parastās pārdošanas operācijās, iestādēm jāveic attiecībā uz katru gadījumu atsevišķi un ievērojot parastas tirdzniecības operācijas mērķi, kāds norādīts iepriekšējā punktā. Saistībā ar šo izvērtējumu iestādēm jāņem vērā visi atbilstošie faktori un visi īpašie apstākļi, kas saistīti ar šo pārdošanu [20].

45. Šajā kontekstā jānorāda, ka cena ir tikai viens, lai gan būtisks, pārdošanas noteikumu un nosacījumu elements. Lai noteiktu, vai pārdošana atbilst parastai tirdzniecības operācijai, tās cena jāizvērtē pārējo operācijas noteikumu un nosacījumu kontekstā [21]. No tā izriet, ka, nosakot līdzīgas preces normālo vērtību, pārdošanas cena var tikt ņemta vērā tikai pēc visu atbilstošo faktoru – it īpaši attiecīgās pārdošanas noteikumu un nosacījumu – izvērtēšanas.

46. Šajā sakarā ir vietā atgādināt, ka Tiesa jau ir apstiprinājusi, ka iestādēm, izvērtējot pārdošanu normālo raksturu, jāiesniedz pamatojums, kurā nav iekļauti tikai kategoriski apgalvojumi, kas līdzvērtīgi vienkāršām norādēm uz normatīviem tekstiem [22].

47. Attiecībā uz pārdošanu parastās tirdzniecības operācijās vēl arī jāpiebilst, kā to, pēc manām domām, pamatoti pārsūdzētā sprieduma 29. punktā norādījusi Vispārējā tiesa, ka šā jēdziena nozīme ir objektīva.

16 — Skat., piemēram, Komisijas 1991. gada 23. septembra Regulas (EEK) Nr. 2818/91, ar ko izveido pagaidu antidempinga maksājumu Brazīlijas, Ēģiptes un Turcijas izcelsmes kokvilnas diegu importam un slēdz procedūru par Indijas un Taizemes izcelsmes kokvilnas diegu importu (OV L 271, 17. lpp.), preambulas 13. apsvērumu vai Komisijas 2000. gada 19. aprīļa Regulas (EK) Nr. 837/2000, ar ko nosaka pagaidu antidempinga maksājumu dažu Indijas, Malaizijas vai Ķīnas Tautas Republikas un Korejas Republikas izcelsmes katodstaru lampu krāsu televīzijas uztvērēju importam (OV L 102, 15. lpp.), preambulas 11. apsvērumu.

17 — C-105/90, EU:C:1992:69, 13. punkts.

18 — C-76/98 P un C-77/98 P, EU:C:2001:234, 39. punkts.

19 — Skat. šajā ziņā arī 140. punktu iepriekš 13. zemsvītras piezīmē minētajā PTO Apelācijas struktūras 2001. gada 24. jūlija ziņojumā.

20 — Šo pieeju izvērtēt katru gadījumu atsevišķi izmanto arī ASV Starptautiskās tirdzniecības tiesa [*United States Court of International Trade*]. Skat. šajā sakarā *CEMEX, S.A.* pret Savienotajām Valstīm, 19 *cit* 587 (1995), *NTN Bearing Corp. of America* pret Savienotajām Valstīm, 23 *cit* 486 (1999) un *Bergerac NC* pret Savienotajām Valstīm, 102 F. *supp.*2e 497 (2000).

21 — Skat. šajā ziņā arī 142. punktu iepriekš šo secinājumu 13. zemsvītras piezīmē minētajā PTO Apelācijas struktūras 2001. gada 24. jūlija ziņojumā.

22 — Skat. spriedumu *Petrotub* un *Republica*, EU:C:2003:4, 87. punkts.

48. Tas, no vienas puses, nozīmē, ka uz pārdošanas parastās tirdzniecības procedūrās jēdzienu var atsaukties ne vien iestādes, lai neitralizētu praksi, ar kuru var tikt slēpts dempings vai tā apmērs, bet arī noteikti uzņēmēji, ja pastāv apstākļi, kas izjauc attiecīgo operāciju normālo raksturu [23].

49. No otras puses, no šā jēdziena objektīvās nozīmes izriet, ka tirdzniecības operācijas normālā rakstura noteikšanas pamatā ir jābūt ar šo operāciju saistītiem objektīviem elementiem. Operācijas normālais raksturs var turpretī tikt apstrīdēts, ja pastāv subjektīvi faktori, kas, lai gan tie var ietekmēt īpašas tirdzniecības operācijas noteikumu un nosacījumu noteikšanu, tomēr attiecas tikai uz tiem īpašajiem operācijas dalībniekiem vai vienam no tās dalībniekiem piemītošo īpašo raksturu. Šādās situācijās šo subjektīvo faktoru ņemšana vērā, nosakot tirdzniecības operācijas noteikumus un nosacījumus, var arī neatspoguļot tirdzniecības prakses normālo raksturu attiecīgajā valstī. Ievērojot šādas specifiskas subjektīvas īpašības, nosakot pārdošanas noteikumus, pēc manām domām, ja vien netiek veikta katra konkrētā gadījuma atsevišķa izvērtēšana, iespējams izvairīties no tā, ka šī pārdošana varētu tikt kvalificēta par "parastu tirdzniecības operāciju".

50. Visbeidzot, es vēl uzskatu, ka ir svarīgi norādīt, ka, izvērtējot katru gadījumu atsevišķi, lai noteiktu, vai pārdošana ir vai nav notikusi parastās tirdzniecības operācijās, iestādēm izvērtēšanā jābūt zināmai rīcības brīvībai gan attiecībā uz jautājumu, kādi faktori ir svarīgi katrā īpašajā gadījumā, gan attiecībā uz šo faktoru konkrētu izvērtēšanu atbilstīgi katra konkrētā gadījuma specifikai.

51. To, ka pastāv šāda iestāžu rīcības brīvība, pēc manām domām, apstiprina pašā pamatregulā izmantotie termini attiecībā uz divu veidu operācijām, kas minētas iepriekš 39. un 40. punktā, kuras dažādos apstākļos var nebūt parastas tirdzniecības operācijas, proti, pārdošana asociētu partneru starpā vai tādu pušu starpā, kas noslēgušas vienošanos par kompensāciju, un pārdošana par cenu, kas ir zemāka par izmaksām. Darbības vārda "varēt" izmantošana pamatregulas attiecīgajos noteikumos pamato kompetento iestāžu zināmu rīcības brīvību attiecībā uz šo pārdošanas veidu konkrēto kvalifikāciju par parastām tirdzniecības operācijām [24]. Es uzskatu, ka, ja iestādēm ir tāda rīcības brīvība, lai izvērtētu tirdzniecības operāciju tipoloģijā iekļauto operāciju normālo raksturu, kas skaidri paredzētas pamatregulā, tām rīcības brīvībai jābūt *a fortiori*, lai izvērtētu minēto raksturu attiecībā uz operācijām, kas nav skaidri identificētas minētajā regulā.

52. Pēc manām domām, Padomes izvirzītie argumenti pret pārsūdzēto spriedumu ir jāizvērtē tieši šo apsvērumu kontekstā.

53. Runājot par Padomes iebildumu, atbilstīgi kuram Vispārējā tiesa, pamatojoties uz principu, ka pārdošana varot notikt parastās tirdzniecības operācijās tikai tad, ja cena atspoguļo preces vērtību, esot pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, šā iebilduma pamatā, pēc manām domām, ir nepareizs pārsūdzētā sprieduma lasījums.

54. Minētā sprieduma 36.–39. punktā pamatojoties uz apsvērumiem, kas sniegti tā paša sprieduma 27.–30. punktā, Vispārējās tiesas viedoklis bija, ka saistībā ar normālās vērtības noteikšanu tā [apstākļa], ka tiek ņemta vērā tāda prēmija kā šajā gadījumā, sekas bija, ka šīs vērtības noteikšanā tika iekļauts faktors, kura funkcija nav noteikt cenu, par kādu prece būtu pārdota tās izcelsmes valstī parastos apstākļos, bet kurš attiecas tikai uz īpašā iekšzemes pircēja finansiālo kapacitāti. Vispārējā tiesa uzskatīja, ka šā elementa iekļaušana normālās vērtības aprēķinā nozīmētu mākslīgu šā aprēķina rezultāta palielināšanu tā, ka šis rezultāts vairs cik vien iespējams precīzi neatspoguļotu preces pārdošanas cenu, kāda tā būtu, ja attiecīgā prece būtu pārdota izcelsmes valstī parastās tirdzniecības operācijās.

23 — Skat. pārsūdzētā sprieduma 29. un 30. punktu.

24 — Šajā sakarā jānorāda, ka darbības vārds "varēt" (angļu valodas redakcijā "may") ir izmantots arī Antidempinga līguma 2.2.1. pantā, kas, kā es norādīju iepriekš 15. zemsvītras piezīmē, atbilst pamatregulas 2. panta 4. punktam.

55. Pēc manām domām, šajā secinājumā nav nekādas kļūdas tiesību piemērošanā. Nav apstrīdēts, ka konkrētā prēmija šajā gadījumā neattiecās uz kādu objektīvu elementu, kas ietekmē cenas veidošanos, bet drīzāk gan uz subjektīvu faktoru, kas atbilstīgi Vispārējās tiesas izmantotajiem terminiem attiecas "tikai uz īpaša iekšzemes pircēja finanšu kapacitāti" [25].

56. Lai gan attiecīgās preces pircēja finansiālā kapacitāte, neapšaubāmi, var būt faktors, kas var ietekmēt īpašas pārdošanas cenas veidošanu (vai citus operācijas nosacījumus), tā tomēr attiecas tikai uz šīs attiecīgās tirdzniecības operācijas dalībnieka specifisku īpašību. Kā es jau norādīju iepriekš 49. punktā, tas, ka pārdošanā ir iesaistīti šāda veida subjektīvi faktori, ar nosacījumu, ka visi attiecīgie elementi tiek izvērtēti katrā gadījumā atsevišķi parastas tirdzniecības operācijas mērķa kontekstā, kas minēts iepriekš 43. punktā, ir šķērslis, lai pārdošana tiktu kvalificēta kā "parasta".

57. Pretēji tam, ko apgalvo Padome, pēc manām domām, no pārsūdzētā sprieduma neizriet, ka Vispārējā tiesa šajā spriedumā būtu uzskatījusi, ka pārdošana notiek parastās tirdzniecības operācijās tikai tad, ja pārdošanas cena atspoguļo preces vērtību.

58. Protams, pārsūdzētā sprieduma 36. punktā Vispārējā tiesa apgalvoja, ka attiecīgā prēmija nebija "pārdotās preces vērtības daļa, ne arī [bija] saistīta ar šīs preces īpašībām", un pat šā paša sprieduma 38. punktā to klasificēja kā "elementu, kas neatspoguļo daļu no pārdotās preces vērtības". Tomēr, pēc manām domām, ir kļūdaini šos pārsūdzētā sprieduma punktus interpretēt tādējādi, ka Vispārējā tiesa tajos būtu izteikusi principiālus apgalvojumus, atbilstīgi kuriem pārdošanas normālais raksturs noteikti būtu atkarīgs no tā, ka to cena atspoguļo preces vērtību.

59. To apsvērumu kontekstā, kurus es izteicu iepriekš 36.–51. punktā, es uzskatu, ka šādi principiāli apgalvojumi patiešām būtu kļūdaini, jo parastas tirdzniecības operācijas jēdziens attiecas uz pašu pārdošanas raksturu un paredz vairāku faktoru, no kuriem cena ir tikai viens no faktoriem, izvērtēšanu katrā gadījumā atsevišķi.

60. Vispārējās tiesas apgalvojumi, kas izteikti pārsūdzētā sprieduma 36. un 38. punktā, kuros nekādi nav izteikts kāds princips, pēc manām domām, ir jāuzskata par tādiem, kuros ir atsauce uz faktu, ka īpašajos šā gadījuma nosacījumos attiecīgā prēmija neatspoguļo objektīvu elementu, kas ietekmē cenas veidošanu, piemēram, preces vērtību vai tās īpašības, bet drīzāk ir subjektīvs faktors, proti, īpašā pircēja iekšzemē finansiālā kapacitāte.

61. Attiecībā it īpaši uz Padomes argumentu par ļaunprātīgas izmantošanas risku, no vienas puses, kā es jau uzsvēru iepriekš 50. un 51. punktā, jānorāda, ka iestādēm ir zināma rīcības brīvība gan attiecībā uz jautājumu par to, kuri ir tie būtiskie objektīvie faktori, kas jāņem vērā, gan attiecībā uz to izvērtēšanu. Turklāt iespējamie argumenti, ko izvirza uzņēmēji, uz kuriem attiecas izmeklēšana, un kuru mērķis ir apšaubīt vienas vai vairāku tirdzniecības operāciju normālo raksturu, būtu jāpamato ar informāciju vai dokumentiem, kas pierāda apgalvotos apstākļus. Iestādēm pašām ir jāizvērtē šo apgalvojumu pamatojumam izvirzītie elementi, tomēr ņemot vērā, ka atbilstīgi pamatregulas 18. panta 1. punktam tām ir tiesības neņemt vērā nepatiesu vai maldinošu informāciju. Šajā sakarā jānorāda, ka šajā konkrētajā gadījumā pašā apstrīdētajā regulā ir apstiprinājums sniegtās informācijas patiesumam [26].

62. Attiecībā uz Padomes argumentu par it kā kļūdaino Vispārējās tiesas atsauci uz pamatregulas 2. panta 10. punkta k) apakšpunktu es uzskatu, ka tas nav izmantojams. Pat, ja būtu pierādīts, ka šī atsauce ir bijusi nepareiza, tas nekādi neietekmētu pārdošanas parastās tirdzniecības operācijās jēdziena interpretācijas precizitāti, ko Vispārējā tiesa izmantojusi pārsūdzētajā spriedumā, un tādējādi šī atsauce vien nevarētu izraisīt pārsūdzētā sprieduma atcelšanu.

25 — Pārsūdzētā sprieduma 36. punkts *in fine*. Šajā sakarā es norādu, ka, pat ja šis vērtējums tiktu apstrīdēts, runa katrā ziņā būtu par faktu vērtējumu, ko Tiesa nepārbauda.

26 — Skat. apstrīdētās regulas 20. pantu un iepriekš 11. pantu.

63. No visiem šiem apsvērumiem izriet, ka Padomes iebildums par kļūdu tiesību piemērošanā, interpretējot pārdošanu parastās tirdzniecības operācijās, tāpēc, ka tā pamatā ir kļūdains pārsūdzētā sprieduma lasījums, ir jānoraida. Turklāt šādi saprasts Vispārējās tiesas vērtējums nevar izraisīt nekādu tiesisko nenoteiktību, tādēļ Padomes iebildums par tiesiskās noteiktības principa pārkāpumu arī ir jānoraida.

64. No iepriekš minētā juridiskā vērtējuma izriet arī, ka sprieduma pamatojumam jābūt tādam, kas skaidri un nepārprotami parāda Vispārējās tiesas argumentāciju, lai ieinteresētajām personām ļautu saprast pieņemtā lēmuma pamatojumu un Tiesai veikt tiesas kontroli [27]. No tā, pēc manām domām, izriet, ka iebildums par pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi, kas turklāt nav pamatots ne ar kādu īpašu argumentu, arī ir jānoraida.

65. Ņemot vērā iepriekš minēto, es iesaku noraidīt Padomes izvirzīto pamatu apelācijas sūdzībā un tādēļ noraidīt apelācijas sūdzību kopumā.

VI – **Par tiesāšanās izdevumiem**

66. Atbilstoši Tiesas Reglamenta 184. panta 2. punktam, ja apelācijas sūdzība nav pamatota, Tiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem. Atbilstoši Reglamenta 138. panta 1. punktam, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz Reglamenta 184. panta 1. punktu, lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Padomei attiecībā uz tās vienīgo pamatu spriedums ir nelabvēlīgs, bet *Alumina* prasa, lai Padomei tiktu piespriests atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, šī prasība ir jāizpilda.

VII – **Secinājums**

67. Ievērojot iepriekš izklāstītos argumentus, piedāvāju Tiesai lemt šādi:

1) apelācijas sūdzību noraidīt;

2) Eiropas Savienības Padome sedz savus un *Alumina d.o.o.* tiesāšanās izdevumus.

27 — Skat. šajā ziņā spriedumu *Areva* u.c./Komisija, C-247/11 P, EU:C:2014:257, 54. punkts un tajā minētā judikatūra.